

Ministerstwo Edukacji Narodowej

Departament Współpracy z Samorządem Terytorialnym

DWST-WOOS.053.11.2025.DK
Warszawa, 26 czerwca 2025 r.

Pan

Szanowny Panie Burmistrzu,

zgodnie z art. 13 ust. 1 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o petycjach (Dz.U. z 2018 r. poz. 870) poniżej zawiadamiam o sposobie załatwienia petycji, w zakresie leżącym w kompetencjach Ministra Edukacji, wniesionej przez Pana pismem z dnia 30 kwietnia 2025 r. (znak: DKPL.414.14.2025) skierowanym do Ministra Finansów i przekazanym do Ministra Edukacji w dniu 14 maja 2025 r.

W uzasadnieniu do uchwały Rady Miejskiej nr S.0007.019.2025 w [REDACTED] z dnia 24 kwietnia 2025 r. zawarto petycję dotyczącą:

- 1) wprowadzenia mechanizmu finansowania niepublicznych oświatowych oddzielających finansowanie jednostek niepublicznych od naliczanych potrzeb oświatowych dla placówek samorządowych (np. poprzez dotacje celowe lub specjalną część subwencji przekazywaną z budżetu państwa do tych jednostek, rozliczaną w danym roku budżetowym), gdzie gmina byłaby jedynie pośrednikiem pomiędzy jednostkami niepublicznymi, a ministerstwem, bez łączenia w potrzebach oświatowych jednostek publicznych i niepublicznych lub też samorząd powinien mieć kompetencje podejmowania decyzji, które placówki niepubliczne stanowią uzupełnienie sieci szkół i przedszkoli i będą dotowane przez samorząd;
- 2) nowelizacji ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego, polegającej na wprowadzeniu przepisu nakładającego obowiązek wzajemnego obciążania się kosztami edukacji uczniów szkół podstawowych przez gminy, analogicznie do zasad obowiązujących w przypadku wychowania przedszkolnego.

Uprzejmie informuję, że aktualnie trwają prace koncepcyjne dotyczące zmiany ustawy z dnia 27 października 2017 r. o finansowaniu zadań oświatowych (Dz. U. z 2025 r. poz. 439). Ministerstwo jest zatem otwarte na wszelkie propozycje rozwiązań systemowych zawartych w przepisach tej ustawy i każda z nich zostanie gruntownie przeanalizowana. Z inicjatywy członków Zespołu ds. Edukacji, Kultury i Sportu Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego, powstał także zespół roboczy, który zajmuje się założeniami do zmiany ustawy o finansowaniu zadań oświatowych. Trzeba jednak podkreślić, że proponowane nowe rozwiązania będą musiały korelować także z wdrażanymi już regulacjami związanymi z reformą dochodów jednostek samorządu terytorialnego.

Propozycja przekazywania środków finansowych na realizację zadań związanych z dotowaniem szkół, placówek w ramach dotacji celowej budżetu państwa (przekazanych i rozliczanych przez wojewodów) lub wyodrębnienie specjalnej części subwencji ogólnej przekazywanej z budżetu państwa do tych szkół, i placówek prowadzonych przez osoby fizyczne bądź osoby prawne niebędące jednostkami samorządu terytorialnego, a także

przyjęcie roli jednostek samorządu terytorialnego jako pośrednika pomiędzy jednostkami niepublicznym, a budżetem państwa, rodzi wątpliwości prawne i organizacyjne.

Rozumiejąc, że dotowanie niepublicznych placówek wychowania przedszkolnego, szkół i placówek może w niektórych sytuacjach być postrzegane jako obciążenie dla budżetów jednostek dotujących, trzeba podkreślić, że zadania z zakresu oświaty i wychowania są zadaniami własnymi jednostek samorządu terytorialnego, o czym stanowią ustawy kompetencyjne. Jednostki samorządu terytorialnego prowadzą rejestr placówek niesamorządowych, które stanowią rodzaj uzupełnienia oferty oświatowej jednostek samorządowych. Z tego tytułu samorządy mają uprawnienia kontrolne w przedmiocie ustalania i wykorzystania środków przekazywanych z budżetu jednostek samorządu terytorialnego do tych szkół i placówek. Dodatkowo warto zauważyć, że powołanie rezerwy celowej na środki przekazywane do jednostek samorządu terytorialnego na dotacje dla szkół i placówek niesamorządowych znacząco zwiększyłoby wymiar łącznej kwoty rezerw celowych budżetu państwa (dotacje dla szkół, placówek niesamorządowych, według planu po I kwartale 2025 r., stanowią ok. 21 mld zł).

Zmiana formuły przekazywania środków (w ramach rezerwy celowej budżetu państwa lub wyodrębnionej subwencji) prowadziłaby do likwidacji systemu kontroli tych szkół i placówek. W obu przypadkach, aby zrealizować te obowiązki, poza zmianami prawnymi, znacząco musiałyby wzrosnąć zasoby kadrowe urzędów wojewódzkich. Ponadto należy zauważyć, że środki subwencyjne przekazywane są jednostkom samorządu terytorialnego, więc nie ma możliwości przekazywania ich innym podmiotom niż jednostkom samorządu terytorialnego.

Na podstawie ustawy z dnia 1 października 2024 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (Dz. U. poz. 1572 i 1717), głównym źródłem dochodów jednostek samorządu terytorialnego są dochody z tytułu udziałów w podatku dochodowym od osób fizycznych i podatku dochodowym od osób prawnych, uzupełniane dochodami z tytułu subwencji ogólnej. Tworzenie dodatkowych części subwencji, na wzór rozwiązań sprzed 2025 r., byłoby działaniem zmierzającym do „rozmontowania” obowiązującego systemu dochodów jednostek samorządu terytorialnego.

Rozważane są inne rozwiązania w zakresie dotowania oświaty niepublicznej. Przykładowo analizowana jest propozycja odejścia od ustalania podstawowej kwoty dotacji dla niesamorządowych przedszkoli na rzecz określenia kwoty dotacji z uwzględnieniem przewidzianej kwoty potrzeb oświatowych na dany rok. Takie rozwiązanie jest możliwe do wdrożenia w związku z uwzględnieniem dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego młodszych niż 6-letnie i nieposiadających orzeczeń o potrzebie kształcenia specjalnego w kalkulacji podziału łącznej potrzeb oświatowych od roku 2025. Analizowane są także inne usprawnienia w przekazywaniu dotacji niepublicznym jednostkom oświaty.

Odnosząc się do zagadnienia zakładania niepublicznych przedszkoli, szkół i placówek niepublicznych z art. 70 Konstytucji RP wynika wprost: „Rodzice mają wolność wyboru dla swoich dzieci szkół innych niż publiczne. Obywatele i instytucje mają prawo zakładania szkół podstawowych, ponadpodstawowych i wyższych oraz zakładów wychowawczych. Warunki zakładania i działalności szkół niepublicznych oraz udziału władz publicznych w ich finansowaniu, a także zasady nadzoru pedagogicznego nad szkołami i zakładami wychowawczymi, określa ustawa.”

Szkoły niepubliczne mają znaczenie systemowe – umożliwiają kształtowanie formuły i koncepcji organizacyjnej, odbiegającej od wzorca organizacyjnego, właściwego dla edukacji powszechnej i gwarancyjnej (publicznej). Istnienie szkół niepublicznych w danej społeczności

gwarantuje realny, a nie pozorny wybór koncepcji kształcenia, wspierając zaspakajanie zróżnicowanych potrzeb edukacyjnych. Zatem, podnoszony przez Gminę [REDACTED] postulat stoi w sprzeczności w ww. zapisem Konstytucji RP.

Jednak, jak wskazano wyżej, trwają prace, aby system dotowania niepublicznej oświaty był bardziej przejrzysty, a środki publiczne wykorzystywane w sposób właściwszy niż obecnie i przede wszystkim celowy.

Odnosząc się do zagadnienia dotyczącego rozliczeń między gminami, a zatem finansowania edukacji dzieci nie będących mieszkańcami danego samorządu, trzeba podkreślić, że jest to jeden z ważniejszych tematów, który jest szczegółowo analizowany. Kwestia ta była przedmiotem roboczych rozmów ministerstwa z przedstawicielami JST w obliczu zmiany sposobu ustalania od 1 stycznia 2025 r. dochodów jednostek samorządu terytorialnego. Jednak korporacje samorządowe nie mają wspólnego stanowiska. Część samorządów wnioskuje o stosowne regulacje. Wątpliwości mają zaś m.in. samorządy, z których pochodzą dzieci kształcące się poza miejscem zamieszkania. Z pewnością kwestia ta będzie jeszcze wielokrotnie omawiana.

Uprzejmie informuję, że zgodnie z art. 13 ust. 2 ww. ustawy o petycjach, sposób załatwienia petycji nie może być przedmiotem skargi.

Z poważaniem

Jerzy Jakubczuk
Dyrektor
/ – podpisano cyfrowo/